

FRÅN
Kungl. Gymnastiska
Centralinstitutet
TILL
Gymnastik- och
idrottshögskolan

*En betraktelse av de
senaste 25 åren som
del av en 200-årig historia*

Redaktör Suzanne Lundvall
Gymnastik- och idrottshögskolan
Stockholm 2014

Innehållsförteckning

Del I – En självständig idrottshögskola i Stockholm

Från institution till en högskola för idrottens, skolans och samhällets behov <i>Suzanne Lundvall</i>	11
Mellan akademi och profession <i>Suzanne Lundvall</i>	29
Jubileumsåret <i>John Fürstenbach</i>	76
Studentkåren 2013 <i>Olof Unegård</i>	85

Del II – Utbildning

Läraryrket <i>Jane Meckbach & Bengt Larsson</i>	90
Hälsopedagogprogrammet <i>Eva Andersson, Staffan Hultgren, Lena Kallings & Eva Kraepelien Strid</i>	108
Tränarprogrammet <i>Anna Tidén & Jane Meckbach</i>	117
Sport Management <i>Eva Kraepelien Strid & Åsa Bäckström</i>	123
Från magisterkurs till masterexamen <i>Jane Meckbach & Maria Eklom</i>	127
Från idrottsgrenar till idrottslära <i>Gunnar Teng</i>	133

Ledarskap <i>Urban Bergsten & Jan Seger</i>	146
Laboratoriet för Tillämpad Idrottsvetenskap <i>Johnny Nilsson</i>	154
Undervisning inom rörelse, hälsa och miljö <i>Peter Schantz</i>	161
Del III – Forskning	
Forskningen vid GIH åren 1988-2013 <i>Peter Schantz</i>	176
Fysiologisk forskning åren 1988-2013 <i>Björn Ekblom</i>	181
Fysiologisk forskning åren 1988-2002 <i>Jan Henriksson</i>	187
Fysiologisk forskning åren 1992-2013 <i>Kent Sablin</i>	194
Fysiologisk forskning åren 1997-2013 <i>Eva Blomstrand</i>	200
Historisk forskning <i>John S. Hellström & Leif Yttergren</i>	207
Pedagogisk forskning <i>Lars-Magnus Engström, Håkan Larsson, Suzanne Lundvall & Karin Redelius</i>	210
Psykologisk forskning <i>Peter Hassmén & Göran Kenttä</i>	240
Forskning inom rörelselära <i>Toni Arndt</i>	245
Forskning inom temaområdet rörelse, hälsa och miljö samt humanbiologi <i>Peter Schantz</i>	253

Sport innovation <i>Johnny Nilsson</i>	263
Forskarutbildning i idrottsvetenskap <i>Håkan Larsson</i>	272
Om forskningens dolda krafter och exemplet Berit Sjöberg <i>Peter Schantz</i>	275
Del IV – GIH:s lokaler	
Idrottshögskolans lokaler <i>Yvonne Wessman</i>	282
GIH:s nybyggnation 2001 – 2013 <i>Dimiter Perniklijski</i>	286
Världens äldsta idrottsbibliotek <i>Anna Ekenberg & Karin Jäppinen</i>	292
Del V – Konstnärlig utsmyckning	
Smideskonstverket Bollande egyptiska danserskor <i>Karin Törngren</i>	303
Svävar, driver <i>Helena Isoz</i>	305
Korssittande flickan som statyett <i>Suzanne Lundvall</i>	309
Författarförteckning	312

Svävar, driver

Helena Isoz

Fotot föreställer "Svävar, driver", en väggmålning och terrazzogolv.
Foto: Per Mannberg.

När jag inbjöds att göra ett förslag till en konstnärlig gestaltning av den ena väggen i det nya trapphuset var det med tanken hos uppdragsgivarna att en målning, en handmålad yta, skulle kunna tillföra en organisk dimension till byggnaden. Arkitekturen med sina stora glasöppningar mot grönskan utanför, som likt filmdukar gör vådrets och årstidernas växlingar väldigt påtagliga, gav mig många idéer. Väggen för gestaltningen delar sig högst upp på restaurangplanet i en öppning vilket gör att den får ett lätt uttryck och känns som ditställd, som en yta där en bild kan framträda eller projiceras. Mitt arbete har alltid handlat om

rörlighet, ljus och tempo. Nu i förhållande till detta slitsliknande höga och djupa rum med alla ingångar och öppningar. Det var ett lockande uppdrag! Det starka ljuset uppifrån som silar ner genom trappans steg bidrar till en transparent upplevelse av hela platsen. Jag ville ta in Nationalstadsparkens lövskogsrönska i trapphuset och samtidigt betona rummets höjd och det faktum att man befinner sig helt nära väggen när man vandrar i trappan.

Jag tänkte mycket på skalans betydelse för upplevelsen av att vara inne i målningen och skissade på stora fallande, drivande blad och vita rosformer som sjunker eller stiger uppåt mot ljuset. Längst ner har rosornas vita blad spritts för vinden och singlar ner över golvet. Jag ville jobba med rörlighet på olika sätt och i det fanns den självklara beröringspunkten med verksamheten på GIH. Det finns en öppenhet i trappans arkitektur som har att göra med den diagonala riktningen med paus för ett vilplan innan den fortsätter till bottenplanet. Den ställdes i skissen mot lövformernas väg i motsatt riktning. Kompositionen i sin helhet var viktig även om man inte skulle kunna uppfatta hela målningen från någon punkt. Helst skulle man ju känna hur den sträckte sig högt upp även när utblicken begränsades av trappstegen.

Jag var uppmärksam på ord för riktning och hastighet, skillnader i mörker och ljus och tog intryck av texter, dans, film och musik. Skissen godkändes och jag vidareutvecklade den i en större skala. Jag hade glädjen att ha ett inarbetat samarbete med en kollega, konstnären Kerstin Rydh. Hon var min medarbetare under hela processen och har en stor del i resultatet. Arbetet på plats började med att vi gjöt terrazzogolvet tillsammans med lyhörda hantverkare från Herrljunga Terrazzo. Skissen gjordes i full skala i ateljén och därefter på plats under intensiv iakttagelse från våningen ovanför och från sidorna i golvplanet. Rosornas blad gjöts i vit cement med inslag av varierande procent och fraktion av mörkare stenar. Bladens former skars ut i frigolit, placerades ut och gjöts sedan i tre vita blandningar, för hand inpassade enligt skissen. När terrazon brunnit togs hålförmarna bort och jag satt där med mejsel och knackade kanterna rena.

Hantverket var konkret och väldigt lustfyllt. Den mörkgrå terrazon gjöts sist och har inslag av röd kinnekullesten för att tända till mot det gröna i väggen. Golvet täcktes och en skylift rullades in. Själva måleri-processen började med att vi laserade hela betongytan i en transparent

vitblå färg. Det blev en penslad, borstad effekt och en bra grund. Sedan en mörkgrön ton som lades på i tunna skikt. I det här momentet samarbetade vi med erfarna yrkesmålare som lotsade oss runt på ställningen med skissen som orienteringskarta och med lasyrborstar, vattensprutor och fördrivarpenslar i händerna. Måleriet utgick från skissen men krävde förstås en närvaro i ögonblicket och en omprövning av skala och teckning hos varje form. Vi projicerade de större bladen på papper samtidigt som jag ändrade i teckningen där det behövdes. Bladet skars ut och fästes på väggen, flyttades ett antal gånger och tecknades upp med krita. Kritranden måste sen suddas ut lite i taget strax innan man målar och sen får man minnas hur linjen gick. Formen målas fort innan färgen hinner torka och med fokus på teckningen och de håligheter som skulle finnas här och där. Betongen skulle vara delvis synlig och det var viktigt med skillnader i färgens transparens och struktur. Inte överarbeta utan låta det finnas en enkelhet. Målandet som handling fick gärna synas.

Begränsningarna i att arbeta på byggarbetsplatsen (fullt pågående öronbedövande verksamhet, en ställning som skuggade sig själv och där det bitvis rådde mörker osv.) uppvägdes av energin som fanns där och den fullständiga närvaro i nuet som den gav. Under två månader befann jag mig högst två meter från målningen, rörde mig runt på ställningen och försökte känna effekten och få en aning om perspektiven. Det var en svindlande känsla när ställningen försvann, som att flyga. Det jag nyss haft precis inför ögonen hade lyft och befann sig 7–8 meter upp. Det finns en skillnad i glans mellan de undre äggskalsliknande färgskikten och bladen som är mattare och mer fysiska. Den som rör sig runt i hela huset till vardags kan uppleva verket från många, förhoppningsvis ibland oväntade håll. En inte så vanlig plats är längst ner i schaktet där man ställa sig kan och se terazzon i detalj och känna hur en vit ros sakta dalar mot golvet.

Eller dråsar?

Eller svävar?

- Utbildning: Kungl Konsthögskolan i Stockholm 1989-94
Birkagårdens folkhögskola, konstlinjen 1985-87
Nyckelviksskolan 1984-85
- Separatutställningar i urval: ID:I galleri, Stockholm 2011 och 2008
Galleri Hjärnstorm, Stockholm 2005
Hallstaviks konsthall och Länsmansgården, Åkersberga 2005
Rättviks konsthall 2004
Galleri Krister Fahl, Stockholm 2002 och 1998
- Stipendier: Tvåårigt arbetsstipendium Sveriges Bildkonstnärnsfond 2000-2001
Ester Lindahls resestipendium 2001
Sven Erixsons minnesfond, Konstakademien 1997
Alfred Toepfer Stiftung F.V.S., Hamburg för ett års studier vid Hochschule der Künste, Berlin 1995-96
- Representerad: Statens konstråd, Stockholm konst, Sveriges Allmänna Konstförening, Kommuner, Landsting
- Gestaltungs-uppdrag: ”Bländare” konstnärlig gestaltning av Förbindelsegång Söder, Nya Karolinska Solna 2014-16